

IZVJEŠTAJ O POSLOVANJU NAUČNO- TEHNOLOŠKOG PARKA CRNE GORE ZA 2023. GODINU

Period 01. januar 2023. godine – 31. decembar 2023. godine

SADRŽAJ

1. UVOD	2
1.1. OSNOVNI PODACI O DRUŠTVU	3
2. OPŠTI POSLOVI DRUŠTVA	6
3. PREGLED NAJVAŽNIJIH AKTIVNOSTI TOKOM 2023. GODINE	7
3.1. INFRASTRUKTURA	8
3.1.1. Aktivnosti u oblasti infrastrukture u toku 2023. godine	8
4. PROJEKTNII SEKTOR	13
4.1. PROJEKTI U PROCESU REALIZACIJE	13
4.1.1. Embedding RRI in Western Balkan countries: enhancement of self-sustaining R&I ecosystems – WBC-RRI.NET	13
4.1.2. Policy Answers	14
4.1.3. Projekat Interreg MED Programme – PANORAMED	16
4.2. DODIJELJENI PROJEKTI I APLIKACIJE	17
5. PROGRAMSKI SEKTOR	18
6. MARKETING SEKTOR	21
6.1. REALIZOVANE MARKETING AKTIVNOSTI U 2023. GODINI	22
7. SARADNJA I UMREŽAVANJE	25
8. MENADŽMENT I OSOBLJE NAUČNO-TEHNOLOŠKOG PARKA CRNE GORE	26
8.1. FINANSIJSKI ASPEKTI POSLOVANJA	27
8.2. FINANSIJSKI IZVJEŠTAJ ZA 2023. GODINU	28
9. ZAKLJUČAK	33

1. UVOD

Naučno-tehnološki park Crne Gore (u daljem tekstu: NTP CG) je prihvaćen kao prioritet **Vlade Crne Gore** u oblastima nauke i inovacija, a prepoznat je kao jedan od najznačajnijih infrastrukturnih razvojnih projekata. Ovaj projekat Ministarstvo nauke je realizovalo na osnovu Studije izvodljivosti za uspostavljanje NTP-a CG koju je Vlada usvojila na sjednici od 29. septembra 2011. godine i Strateškog plana za uspostavljanje prvog NTP-a u Crnoj Gori, usvojenog na sjednici Vlade od 27. decembra 2012. godine. Pored gore navedenih strateških dokumenata, projekat uspostavljanja NTP-a CG u Podgorici u skladu je sa:

- [Programom pristupanja Crne Gore EU \(PPCG\) 2018-2020;](#)
- [Programom ekonomskih reformi \(PER\) 2023-2025 - Reformska mjera 8: Jačanje nacionalnog inovacionog i istraživačkog ekosistema;](#)
- [IPA III Finansijska perspektiva IPA 2021-2027; Oblast 3: Zelena agenda i održivo povezivanje: Tematski prioritet 2: Saobraćaj, digitalna ekonomija i društvo, i energetika; Oblast 4: Konkurentnost i inkluzivni rast: Tematski prioritet 2: Razvoj privatnog sektora, trgovina, istraživanje i inovacije; Oblast 5: Teritorijalna i prekogranična saradnja: Tematski prioritet 8: Jačanje konkurentnosti, poslovnog okruženja i razvoj malih i srednjih preduzeća, trgovine i ulaganja, između ostalog, kroz promociju i podršku preduzetništva, posebno malih i srednjih preduzeća, razvoj lokalnog prekograničnog tržišta i internacionalizacija \(TP8\) i Tematski prioritet 9: Podsticanje istraživanja, tehnološkog razvoja, inovacija i digitalnih tehnologija](#)
- [Strategijom pametne specijalizacije 2019-2024,](#) koja je 2019. godine dobila zeleno svjetlo od Evropske komisije.

Vlada Crne Gore je Zaključkom, broj: 07 - 1773 od 09. juna 2017. godine, dala saglasnost da se centralna jedinica NTP-a u Podgorici uspostavi u kampusu Univerziteta Crne Gore (UCG), kroz prenamjenu postojećeg objekta UCG-a u izgradnji (završeni grubi građevinski radovi) koji je bio predviđen za potrebe tri fakulteta. Vlada je zadužila Ministarstvo nauke i UCG da realizuju aktivnosti na realizaciji projekta uspostavljanja NTP-a CG i o tome informišu Vladu.

NTP CG treba da podstiče saradnju naučnih i akademskih institucija sa privredom i finansijskim sektorom kako bi na najefikasniji način postao generator inovativnih aktivnosti, preduzetništva, te razvoja proizvoda i usluga visoke dodate vrijednosti. NTP CG će takođe biti značajna institucija za implementaciju [Strategije pametne specijalizacije.](#)

NTP CG u fokusu svog rada ima kreiranje tehnološkog razvojnog centra Crne Gore, koji će svojim različitim programima i aktivnostima pružati adekvatnu podršku unapređenju inovaciono-preduzetničkog ekosistema u Crnoj Gori, te na taj način doprinijeti bržem ekonomskom razvoju naše zemlje.

Izvještaj o poslovanju se radi na osnovu politike društva o izvještavanju i obaveze prema Vladi Crne Gore kao većinskom osnivaču, u smislu davanja informacije o poslovanju društva za prethodnu kalendarsku godinu. Izvještaj je urađen po utvrđenoj metodologiji menadžmenta i prikazuje realne poslovne procese i parametre uz sva ograničenja.

1.1. OSNOVNI PODACI O DRUŠTVU

NAZIV PRIVREDNOG DRUŠTVA	Društvo sa ograničenom odgovornošću "Naučno-tehnološki park Crne Gore" - Podgorica
Skraćeni naziv	"NTP CG" D.O.O.
Sjedište	Podgorica, Bulevar Mihaila Lalića bb.
Telefon	+382 20 270 777
Web	www.ntpark.me
E-mail	office@ntpark.me
Broj upisa u Centralni registar Privrednog suda	30/31-21159-9
Poreski identifikacioni broj	03280896
Transakcioni računi	520-39878-42- Hipotekarna banka
Šifra djelatnosti	6820
Menadžment preduzeća	Velibor Bošković , Izvršni direktor
Odbor direktora (OD) čine predstavnici više institucija javne uprave koje su učestvovala u razvoju ovog projekta. Na taj način pomenute institucije će imati značajnog uticaja na dalji razvoj projekta u različitim segmentima, što bi trebalo da doprinese kvalitetnijim rezultatima poslovanja. <u>Aktuelni saziv OD je imenovala Vlada, 21. decembra 2023. godine.</u>	Prof. dr Boban Melović , predsjednik Odbora direktora Prof. dr Sanja Peković , potpredsjednica Odbora direktora; Isidora Injac , članica; Prof. dr Miloš Daković , član; Nikola Mićunović , član.

NTP CG osnovan je sa ciljem pružanja podrške i jačanju potencijala ekonomskog rasta i razvoja Crne Gore, kroz osnivanje i rast kompanija/timova u visokotehnoškim djelatnostima. Takođe, poseban aspekt djelovanja NTP-a CG je i podrška u razvoju i komercijalizaciji inovativnih ideja i projekata.

NTP CG osnovan je u partnerstvu Vlade Crne Gore, Ministarstva nauke i Univerziteta Crne Gore uz zajedničku viziju da postane ključno mjesto na kojem će se spajati inovativni i kreativni pojedinci i projekti, uz intenzivnu saradnju najvažnijih stejkholdera preduzetničkog procesa (nauke i privrede).

VIZIJA

NTP CG želi da postane generator inovacionih procesa u Crnoj Gori, pružajući podršku kompanijama koje su zasnovane na kreativnim, inovaciono orijentisanim i na visoko tehnološki baziranim idejama.

MISIJA

Podrška preduzetničkim poduhvatima kroz procese inkubacije, finansiranja, obuke, mentorstva i povezivanja sa ekosistemima tehnoloških inovacija, kako onih regionalnih, tako i globalnih.

Ubrzavanje inovacija proizvoda u privatnom sektoru kroz programe podrške i grantove koji podstiču razvoj novih proizvoda i inovacija.

Podsticanje saradnje sa poslovnom i akademskom zajednicom, kao i donosiocima odluka unutar Crne Gore.

Kreiranje stimulativnog okruženja koje podstiče inovacije i saradnju, privlačenjem i pružanjem podrške stanarima usredsređenim na razvoj proizvoda i usluga zasnovanih na tehnologiji i komercijalizaciji naučnih istraživanja.

PROGRAMSKI CILJEVI

Programski ciljevi razvoja NTP-a CG su u skladu sa razvojnim ciljevima definisanim Strategijom pametne specijalizacije Crne Gore (S3.me) i ciljevima održivog razvoja UN (SDG).

Kroz usklađivanje ciljeva sa S3 omogućiće se jačanje konkurentnosti ekonomije kroz povezivanje sopstvenih snaga u istraživanju i inovacijama sa potrebama i razvojnim mogućnostima privrede. Postizanje glavnog cilja S3, odnosno modernizovana i konkurentna Crna Gora, bazira se na tri ključna strateška vertikalna i jednom horizontalnom prioritetu:

- Održiva poljoprivreda i lanac vrijednosti hrane,

- Energija i održiva životna sredina,
- Održivi i zdravstveni turizam i
- ICT

NTP CG predstavlja jedan od ključnih infrastrukturnih i insitucionalnih modela za podršku privredi u ostvarivanju navedenih ciljeva.

Međutim, potrebno je naglasiti da NTP CG nije fokusiran isključivo na sektore definisane S3 strategijom, već će podržavati sve one projekte koji u sebi imaju komponente inovativnosti, razvoja ili implementacije visokotehnoloških rješenja sa značajnim potencijalom rasta, razvoja, zapošljavanja i izvoza.

U svom radu i organizovanju aktivnosti, NTP CG je baziran na sljedećim dokumentima:

- Program podsticanja inovativnih startapova u Crnoj Gori,
- Zakon o inovacionoj djelatnosti i
- Zakon o podsticajnim mjerama za razvoj istraživanja i inovacija.

Osim navedenih dokumenata, NTP CG će se u narednom periodu oslanjati i na strateška dokumenta Univerziteta Crne Gore, kao što je „Strategija razvoja Univerziteta Crne Gore 2019-2024“, i usklađivati svoje aktivnosti sa navedenim dokumentom.

Takođe, u svom budućem poslovanju NTP CG će voditi računa i o drugim strateški važnim dokumentima Vlade Crne Gore i njenih resora kako bi svoje djelovanje u potpunosti podredio politikama Vlade za dalji razvoj naše zemlje. Tu se ističu dokumenta Ministarstva ekonomije, finansija, turizma i održivog razvoja, javne uprave i slično.

Operativni kapaciteti NTP-a CG su podijeljeni na četiri segmenta:

**OPŠTI
POSLOVI**

**PROGRAMSKI
SEKTOR**
(sektor za podršku i
upravljanje
resursima)

**PROJEKTNI
SEKTOR**
(eksterno finansirani
razvojni projekti)

**MARKETING
SEKTOR**
(sektor za podršku
razvoju i promociju
društva i njegovih
aktivnosti)

2. OPŠTI POSLOVI DRUŠTVA

Kao centralni dio preduzetničko-inovacionog ekosistema, NTP CG je pred sebe postavio nekoliko ključnih izazova. Uzimajući u obzir činjenicu da je ovo prva institucija ovog tipa u Crnoj Gori, kao primarni izazovi su postavljeni:

- Afirmisanje institucionalnog imidža,
- Izrada programskog kurikulumu,
- Definisanje i kreiranje kanala komunikacije sa ciljnim grupama i krajnjim korisnicima,
- Opšti poslovi vezani za adaptaciju zgrade NTP-a CG.

Riječ je o ključnim aktivnostima koje su u narednom periodu od vitalnog značaja za uspostavljanje punog operativnog kapaciteta NTP-a CG, koje su započete u 2023. godini, a čiji se nastavak realizacije planira i u toku 2024. godine.

NTP CG se prijavio na program Stručnog osposobljavanja visokoškolaca u Crnoj Gori, oglašavajući potrebu za 6 pripravnika, i to: pravnika, ekonomiste, elektro inženjera, programera, IT inženjera, politikologa za međunarodne odnose. Za oglašena mjesta, primljena su dva lica na poziciju pripravnika, pravnik i politikologa.

Tokom 2023. godine NTP CG je podržao fondaciju „Čini dobro“ iz Podgorice donirajući kancelarijsku opremu (monitor i tastaturu), u cilju podrške obrazovno-vaspitnim ustanovama.

NTP CG u saradnji sa ICT Cortex i Fondom za inovacije je organizovao prvi online hakaton pod nazivom “Učinimo školu boljom” na kojem su se nadmetali srednjoškolci. NTP CG je u cilju podrške za organizaciju i održavanje online hakatona opredijelio sredstva u iznosu od 500,00€, kao podrška u edukaciji mladih i uspješnih đaka.

Tokom prve polovine 2023. godine NTP CG je podržao i nevladinu organizaciju NVO „Korak sa naukom“ u realizaciji projekta „Inženjerska škola nauke 2023“ koji je ujedno i jedini događaj tog tipa koji se organizuje na sjeveru Crne Gore, donirajući 200,00€. Osim novčanih sredstava, NTP CG je pružio i marketinšku podršku u cilju promocije projekta.

NTP CG je podržao JU Osnovna škola “Dr Dragiša Ivanović” Podgorica radi učešća na Nacionalnom festivalu Nauka na sceni u Beogradu, i na taj način opredijelio sredstva u iznosu od 200,00€, sa namjerom da motiviše sve one koji se bave organizovanjem promotivnih i edukativnih događaja fokusiranih na mlade ljude, profesionalce, inovatore, studente i đake.

Tokom druge polovine 2023. godine NTP CG je na zahtjev tadašnjeg Ministarstva nauke i tehnološkog razvoja, podržao Crnogorsko astronomsko društvo radi obezbjeđivanja sredstava za nabavku naučnoistraživačke opreme – teleskopa za istraživačke aktivnosti, a sve u cilju doprinosa razvoju nauke, istraživanja i inovacija, te širenja znanja i razvoja astronomske naučnoistraživačke zajednice u Crnoj Gori, i za tu namjenu opredijelio sredstva u iznosu od 2.190,00€.

3. PREGLED NAJVAŽNIJIH AKTIVNOSTI TOKOM 2023. GODINE

U 2023. godini, Naučno - tehnološki park Crne Gore sproveo je niz aktivnosti usmjerenih na jačanje svojih kapaciteta, razvoj inovaciono preduzetničkog ekosistema, sprovođenje programa podrške inovativnoj zajednici, razvoj infrastrukture, umrežavanje, implementaciju projekata i kreiranje pretpostavki za ostvarivanje punog kapaciteta rada nakon otvaranja zgrade NTP-a.

U narednoj tabeli ukratko su prikazane najvažnije aktivnosti tokom 2023 godine:

Urađen strateški plan razvoja Naučno-Tehnološkog Parka Crne Gore za narednih pet godina

- Pripremljen je detaljan plan koji predviđa razvoj Parka u narednom petogodišnjem periodu, obuhvatajući ključne strategije i ciljeve.

Radovi na zgradi nalaze se u završnoj fazi

- Građevinski radovi na zgradi su pri kraju, što ukazuje na skoro okončanje projekta izgradnje.

Kreiran je javni poziv za buduće članove NTP CG, uz prateći softver za online prijavljivanje

- Izrađen je poziv za priključenje novih članova Parku, a omogućeno je i online prijavljivanje putem softvera.

Uspješno se realizuje treća generacija BoostMeUp programa zajedno sa partnerima

- Treći ciklus programa BoostMeUp uspješno se provodi u saradnji sa partnerskim organizacijama, podržavajući razvoj startapa i inovacija.

Realizovane brojne aktivnosti u okviru Horizont Evropa projekata

- Sprovedene su različite aktivnosti u sklopu projekata finansiranih iz programa Horizont Evropa, unapređujući istraživanje i inovacije.

Sprovedene brojne aktivnosti za razvoj inovativne zajednice (obuke, treninzi, hakatoni)

- Organizovane su raznovrsne aktivnosti kao što su obuke, treninzi i hakatoni, kako bi se podržao razvoj inovativne zajednice u Parku.

Uspostavljena brojna partnerstva širom Evrope

- Ostvarena su partnerstva sa različitim organizacijama i institucijama širom Evrope, unapređujući međunarodnu saradnju i razmjenu znanja.

Dobijena 2 nova EU finansirana projekta iz programa Interreg Danube

- Park je dobio finansijsku podršku za realizaciju 2 nova projekta iz programa Interreg Dunav, što doprinosi regionalnoj saradnji i razvoju.

Kreirani preduslovi za razvoj nacionalne kancelarije za transfer tehnologija (TTO)

- Stvoreni su osnovni uslovi za osnivanje nacionalne kancelarije za transfer tehnologija, što će olakšati prenos znanja i tehnologija sa univerziteta u industriju.

U jakoj regionalnoj konkurenciji osigurano da sjedište "The Western Balkan Cyber Capacity Campus (WB3C) bude u Naučno-Tehnološkom Parku Crne Gore

- Uprkos snažnoj konkurenciji, uspjeli smo osigurati da sjedište WB3C bude upravo u NTP CG, što će unaprijediti regionalne kapacitete u oblasti kibernetičke sigurnosti.

Proširen tim sa vrhunskim profesionalcima i osigurana finansijska stabilnost

- Tim Parka je proširen angažovanjem stručnjaka iz različitih oblasti, a finansijska stabilnost je osigurana kroz različite izvore finansiranja.

3.1. INFRASTRUKTURA

3.1.1. Aktivnosti u oblasti infrastrukture u toku 2023. godine

Tokom 2023. godine, Naučno-Tehnološki Park Crne Gore (NTP CG) je intenzivno radio na ubrzanju radova na objektu Parka. Ovo je uključivalo organizaciju sastanaka sa svim relevantnim stranama, uključujući Upravu za kapitalne projekte, izvođače radova i nadzor, kako bi se dodatno podstakli napori za završetak radova.

Realizovane aktivnosti i finansijski aspekti vezani za infrastrukturu:

Za izvođenje radova i nadzor na objektu NTP u 2023. godini ukupno je od strane UKP isplaćeno 3,558,006.45€, od čega 3,498,885.49€ za radove i 59,120.96€ za nadzor.

Vrijednost ugovora za izvođenje dodatnih radova sa opremanjem (posljednjeg ugovora) koji je potpisan 16.08.2023. godine iznosi 1,703,816.97€.

Izvođač je od strane stručnog nadzora uveden u posao 06.11.2023. godine, istog dana kad je potpisan ugovor za nadzor.

Rok izvršenja ugovora je 90 dana od dana uvođenja u izvođača posao.

Međutim, uprkos tim naporima, do kraja 2023. godine radovi još nisu bili završeni, što je dovelo do novih probijanja rokova. Ova situacija je bila dovoljno ozbiljna da se obavijesti Kabinet Predsjednika Vlade i resorni Ministar kako bi se dodatno pritislule ugovorne strane da završe radove na objektu NTP-a što je prije moguće.

Što se tiče finansijskih aspekata infrastrukturnih projekata, od strane Uprave

za kapitalne projekte (UKP) je u 2023. godini isplaćeno ukupno 3,558,006.45€ za radove i nadzor na objektu NTP-a. Takođe, potpisan je ugovor za izvođenje dodatnih radova sa opremanjem u vrijednosti od 1,703,816.97€, sa rokom izvršenja od 90 dana od dana uvođenja izvođača u posao. Takođe je završen posao na izgradnji trafostanice unutar objekta NTP-a, ali je potrebno završiti proces usaglašavanja sa CEDIS-om za puštanje trajnog napona struje.

Iako precizan datum završetka radova na objektu nije moguće odrediti zbog zavisnosti od trećih strana i višestrukih pomjeranja rokova, procenjuje se da bi završetak radova i useljenje stanara mogli biti ostvareni u drugom kvartalu 2024. godine, s obzirom na oko 90% završenosti objekta i izjave ugovornih strana.

Važna infrastrukturna aktivnost je podrška uspostavljanju prvog Regionalnog centra za sajber bezbjednost i razvoj sajber kapaciteta (WB3C), od momenta dostavljanja zaključka Vlade Crne Gore br.07-045/23-1784/2 od 20.04.2023. godine. Odluka Odbora direktora NTP CG je

odobrila smještaj centra, a zatim je upućen zahtjev Ministarstvu javne uprave za obezbjeđivanje finansijskih sredstava iz budžeta za smještaj Regionalnog centra za 2024. godinu.

U susret završetku radova na adaptaciji objekta i njegovom funkcionalnom otvaranju, odrađene su aktivnosti koje će omogućiti da objekat NTP CG bude funkcionalan u najkraćem mogućem roku, nakon završetka adaptacionih radova, od kojih su najznačajnije sljedeće aktivnosti:

- I. **Uspostavljanje higijenskih standarda u NTP CG:** Ova aktivnost obuhvatala je izradu Pravilnika za održavanje higijene u NTP-u s ciljem osiguranja odgovarajućih higijenskih praksi unutar budućeg radnog okruženja. Pravilnik detaljno obrađuje sve relevantne smjernice i standarde kako bi se garantovalo da higijenski standardi budu u skladu sa zakonskim propisima i industrijskim najboljim praksama.

Pravilnik je dostupan putem [linka](#) koji služi kao dokaz završene aktivnosti i kao transparentnost u budućoj primjeni propisanih mjera. Dodatno, pravilnik će biti dorađen u skladu sa konačnim dogovorom sa izabranom agencijom za održavanje higijene.

U sklopu navedene aktivnosti održani su produktivni sastanci sa vlasnicima agencija za održavanje higijene, što je omogućilo izgradnju temelja za uspješno partnerstvo i implementaciju našeg pravilnika.

- II. **Planiranje i implementacija sigurnosnih mjera za NTP CG:** Ova aktivnost obuhvata sveobuhvatne sigurnosne mjere za zaštitu obavezno štice objekta NTP CG. U saradnji sa kompanijom Titan Security, izrađen je detaljan plan zaštite koji uključuje sve neophodne korake i procedure. Pored izrade plana, angažovali smo se na prikupljanju i dostavi dokumentacije potrebne za njegovu izradu, te smo isti predali na odobrenje MUP-u Crne Gore. Održali smo više sastanaka sa vlasnicima agencija za obezbjeđenje kako bismo identifikovali potencijalne izazove i pronašli najefikasnija rješenja.

Pravilnik je dostupan putem [linka](#) koji služi kao dokaz o završenom poslu i transparentnosti u budućoj primjeni propisanih mjera. Takođe, biće dorađen u skladu sa konačnim dogovorom sa odabranom agencijom.

Radna verzija plana zaštite: Izrađena je radna verzija plana zaštite koja je predstavljena kao dokaz o sprovedenim aktivnostima i predana na odobrenje MUP-u Crne Gore.

Sastanci sa vlasnicima agencija za obezbjeđenje: Održani su brojni sastanci sa vlasnicima agencija za obezbjeđenje kako bismo identifikovali najozbiljnije potencijalne probleme i osigurali efikasnu implementaciju planiranih mjera.

Ugovor sa kompanijom Titan Security: Potpisan je ugovor sa kompanijom Titan Security za izradu zvaničnog plana zaštite obavezno štice objekta, što osigurava profesionalni pristup i angažman stručnog osoblja u primjeni mjera obezbjeđenja.

- III. **Praćenje napretka gradnje Naučno-tehnološkog parka (NTP) kroz redovne posjete i dnevno izvještavanje:** Ova aktivnost obuhvata redovne posjete gradilištu Naučno - tehnološkog parka kako bi se pratio napredak radova i identifikovale eventualne greške ili nedostaci.

Redovne posjete gradilištu: Tokom izvođenja radova, redovno je posjećivano gradilište NTP-a u skladu sa unaprijed dogovorenim rasporedom. Navedene aktivnosti su praćene i detaljnim izvještavanjem o napretku radova, uključujući identifikaciju grešaka i nedostataka.

Sve pronađene greške i nedostaci su odmah identifikovani, dokumentovani fotografijama, i nadležne strane su pravovremeno obavještavane radi njihovog ispravljanja.

Tokom aktivnosti su završeni ključni radovi kao što su dovršetak trafostanice, postavljanje i instalacija agregata, ugradnja etison-poda na II spratu, postavljanje keramike na stepeništima i u kupatilima, isporuka i raspored namještaja prema planu rasporeda po spratovima i bojama, te instalacija sigurnosnih kamera, protivpožarnih senzora, sirena i rasvjete.

- IV. **Izrada javnog poziva za davanje u zakup prostora za obavljanje ugostiteljskih aktivnosti:** Ova aktivnost obuhvata izradu javnog poziva za davanje u zakup prostora namijenjenog za obavljanje ugostiteljskih aktivnosti. Proces podrazumijeva detaljnu pripremu i definisanje uslova zakupa, specifikaciju prostora, kao i pružanje svih relevantnih informacija potencijalnim zakupcima. Pri izradi javnog poziva posebna pažnja posvećena je usklađenosti sa zakonskim propisima i regulativama koji se odnose na izdavanje i zakup javnih prostora.

Svi uslovi zakupa detaljno su definisani i transparentno predstavljeni u javnom pozivu kako bi bili jasni i razumljivi potencijalnim zakupcima.

Relevantne informacije o prostoru: Javni poziv sadrži sve relevantne podatke o prostoru koji se izdaje u zakup, uključujući površinu, lokaciju, namjenu i ostale bitne detalje.

- V. **Aktivnost prikupljanja ponuda za iznajmljivanje poslovnih prostora** obuhvata proces sakupljanja predloga za iznajmljivanje prostora koji su kompatibilni s budućim kancelarijama NTP-a i nalaze se na sličnim lokacijama. Glavni cilj je prikupiti relevantne informacije o prosječnoj cijeni po kvadratnom metru (m²) za poslovne prostore i garaže na ovim lokacijama, kako bi se napravila adekvatna procjena troškova za potencijalne stanare i prihoda za NTP, kao i donošenje odluka u vezi s javnim pozivom za stanare.

U okviru ove aktivnosti, uspješno je prikupljeno šest ponuda za iznajmljivanje poslovnih prostora koji odgovaraju budućim kancelarijama na sličnim lokacijama. Prikupljene ponude su pažljivo odabrane i usmjerene su na prostor koji zadovoljava specifične

potrebe i karakteristike. Na osnovu ovih ponuda, izvršena je procjena prosječne cijene po kvadratnom metru (m²) poslovnih prostora i garaža na odabranim lokacijama. Takođe, sprovedena je analiza konkurentnosti cijena u poređenju sa sličnim poslovnim prostorima na tržištu, kako bi se dobile relevantne informacije o trenutnom stanju na tržištu nekretnina.

- VI. Izrada plana rasporeda namještaja:** Ova aktivnost obuhvata detaljno planiranje rasporeda namještaja u svim prostorijama, organizovano po spratovima i bojama radi bolje preglednosti i funkcionalnosti. Plan obuhvata precizan raspored svih komada namještaja, kao što su stolovi, stolice, ormarići i drugi elementi, uzimajući u obzir ergonomiju i estetiku prostora. Nakon što se plan izradi, vrši se isporuka namještaja prema planu, a zatim se namještaj postavlja u prostorijama u skladu sa precizno osmišljenim rasporedom.
- VII. Potpisivanje ugovora sa ComTrade-om:** Ova aktivnost obuhvata proces potpisivanja ugovora sa veleprodajom elektro tehničkih uređaja. Ugovor omogućava preduzeću pristup najnovijim uređajima tehnologije po najpovoljnijim uslovima, uz izbjegavanje troškova maloprodajnih marži i osiguravanje maksimalne dostupnosti na tržištu. Inicirano potpisivanje ovog ugovora koristilo je lične konekcije kako bi se postigla najbolja moguća ponuda i beneficije za kompaniju.

Izbjegavanje troškova maloprodajnih marži: Potpisivanjem ugovora sa veleprodajom, kompanija je uspjela izbjeći dodatne troškove maloprodajnih marži, što je dovelo do značajnih ušteda. Pristup najnovijoj tehnologiji: Ugovor omogućava kompaniji pristup najnovijim uređajima tehnologije, što je ključno za održavanje konkurentnosti i inovativnosti. Efikasna nabavka uređaja: Putem ugovora, kompanija je uspješno nabavila 9 monitora i 3 laptopa po najpovoljnijim tržišnim uslovima, što svjedoči o uspješnosti procesa nabavke.

- VIII. Priključenje na CEDIS:** Ova inicijativa obuhvata niz koraka i aktivnosti vezanih za proces povezivanja objekta Naučno-tehnološkog parka (NTP) na elektroenergetsku mrežu CEDIS-a. Proces podrazumijeva sakupljanje opsežne dokumentacije od nadležnih institucija, izvođača i podizvođača radova, kao i institucija poput Sekretarijata za urbanizam i Ministarstva nauke. Prvi korak je bio dobijanje građevinske dozvole za trafostanicu, nakon čega je uslijedilo prikupljanje dokumentacije za dobijanje upotrebne dozvole i sam proces priključenja. Nakon toga, kompletna dokumentacija je dostavljena CEDIS-u i otpočet je postupak za zaključivanje ugovora o priključenju. Ovaj proces još uvijek traje.

Značajni događaji u ovom procesu uključuju dobijanje građevinske dozvole za trafostanicu 28. septembra 2023. godine, kao i stručne nalaze o ispitivanju uzemljivača i podešavanju relejne zaštite u oktobru iste godine. Upotrebna dozvola za trafostanicu je

dobijena 12. decembra 2023. godine. Takođe, održani su uspješni sastanci sa predstavnicima CEDIS-a kako bi se izbjeglo plaćanje visokih taksi za priključenje trafostanice, što je rezultiralo značajnom uštedom od 32.000€ za NTP. Efikasna komunikacija sa inženjerima i odgovornim osobama iz CEDIS-a osigurala je rješavanje eventualnih problema i koordinaciju aktivnosti. Kao dokaz uspješnih pregovora i aktivnosti, dostupna je obimna dokumentacija u vidu mejlova, pregovora i drugih pisanih tragova komunikacije, kao i sakupljena dokumentacija.

- IX. Vodovod - priključenje:** Ova inicijativa obuhvata seriju koraka i postupaka vezanih za proces priključenja na vodovodnu mrežu.

Prvi korak je podnošenje zahtjeva, što smo učinili dana 19.05.2023. godine. Nakon toga, naš referent je izašao na teren kako bi započeo proces. Međutim, nakon preuzimanja komunikacije sa odgovornim licima za obradu našeg zahtjeva, susreli smo se s problemima u komunikaciji, koji su doveli do gubitka kontakta.

Nakon nekoliko mjeseci, pokušali smo mnogo puta kontaktirati zaduženog referenta, kako bismo saznali status našeg zahtjeva, ali bez uspjeha.

- X. Crnogorski Telekom - internet signal:** Ova aktivnost obuhvata seriju koraka i procedura koje se odnose na uspostavljanje optičke infrastrukture i puštanje internetskog signala u Naučno-tehnološkom parku.

Na sastanku održanom 1. novembra 2023. godine sa referentom iz Telekoma, postignuti su dogovori o daljim koracima u skladu sa strateškim ugovorom. Tokom sastanka, dogovorene su nove pogodnosti za zaposlene u NTP-u.

U sklopu ovih dogovora, uveden je novi fiksni telefonski broj, +382 20 270 777, koji se ističe po svojoj lakoj pamtljivosti i koji će biti istaknut na svim zvaničnim stranicama i javnim pozivima za stanare NTP-a.

Takođe, dogovoreno je da se u objekat NTP-a instaliraju dva optička kablja povezana sa baznim stanicama kako bi se smanjio rizik od prekida internetskog signala. Oba optička kablja su uspješno postavljena i implementirana.

4. PROJEKTNI SEKTOR

Projektini sektor ima za cilj pripremu što većeg broja projekata, čije će aktivnosti i ciljevi biti usklađeni sa misijom unapređenja inovaciono-preduzetničkog ekosistema u Crnoj Gori, a vodeći se Starteškim smjernicama koje su definisane osnivačkim aktima NTP-a CG i Strategije pametne specijalizacije i SDG-a kao što je i pomenuto u uvodnom dijelu.

Opšti cilj projektnog sektora u ovoj godini je uspješno uspostavljanje saradnje i izrada projektnih predloga, sa nastojanjem u narednim godinama da donesu što veći broj kvalitetnih projekata i učešća u aktivnostima koje su u skladu sa navedenim strateškim i operativnim ciljevima NTP-a CG.

Projektini sektor ima važnu ulogu u razvoju aktivnosti NTP-a CG, koje su definisane zajedno sa programskim sektorom, ali i finansiranja istih, jer je jedan od ključnih ciljeva ovog sektora obezbjeđivanje finansiranja od strane različitih fondova, a prije svega EU fondova koji su dostupni i koji će biti dostupni NTP-u u narednom periodu.

Tokom 2023. godine, NTP je učestvovao u realizaciji 2 međunarodna donatorska projekta iz programa HORIZON 2020 i HORIZON Europe, dok je uspješno završena međunarodna revizija realizacije projekta iz programa Interreg Mediterranean Big BLUE (koji je i završen u septembru 2022. godine).

4.1. PROJEKTI U PROCESU REALIZACIJE

4.1.1. *Embedding RRI in Western Balkan countries: enhancement of self-sustaining R&I ecosystems – WBC-RRI.NET*

Projekat WBC-RRI.NET (HORIZON 2020) je inicijativa koja ima za cilj primjenu principa odgovornog istraživanja i inovacija na teritorijama zemalja Zapadnog Balkana (WBC). Projekat teži promovisanju upravljačkog RRI (Responsible Research and Innovation) okvira na više nivoa i fokusira se na smanjenje jaza u istraživanju i inovacijama između WBC i drugih evropskih regiona. Aktivnosti projekta uključuju mapiranje ključnih aktera, identifikaciju najboljih praksi i politika, kao i formiranje tematskih radnih grupa za podsticanje mobilizacije znanja o RRI. NTP CG je u okviru projekta učestvovao u nizu aktivnosti, uključujući mapiranje ključnih aktera u domenu odgovornog istraživanja i inovacija u Crnoj Gori. Takođe su održani sastanci radnih grupa koje će raditi na promovisanju projekta, a formirane su i tri tematske radne grupe za fokusiranje na etiku i pol, naučno obrazovanje i javni angažman, kao i otvoreni pristup i otvorenu nauku.

Projektom WBC-RRI.NET nastoji se podstaći primjena principa odgovornog istraživanja i inovacija (RRI) na teritorijalnom nivou u zemljama Zapadnog Balkana (WBC), kako bi se potom promovisao upravljački RRI (Responsible Research and Innovation) okvir na više nivoa.

Principi RRI će djelovati kao otvorenost zajedničkog učenja i širenja znanja te difuzija RRI inovacija u upravljanju istraživanjima na teritorijalnom nivou WBC, uključujući postojeće ili planirane strategije pametne specijalizacije (S3) u WBC. Ova primjena RRI principa ima za cilj smanjenje razlika između WBC i ostalih evropskih regiona.

Naučno-tehnološki park Crne Gore učestvovao je u nizu aktivnosti u sklopu projekta WBC-RRI.NET. Jedna od tih aktivnosti bilo je **mapiranje ključnih aktera na nivou Crne Gore iz domena odgovornog istraživanja i inovacija**, koji mogu biti involvirani u projekat. Takođe, **identifikovane su i predstavljene najbolje prakse, strategije i politike** koje doprinose razvoju ove oblasti u Crnoj Gori.

U novembru su **održani sastanci radnih grupa koje će raditi na promovisanju projekta i podsticanju mobilizacije znanja o RRI**.

Formirane su tri tematske radne grupe:

- 1) **WBC unakrsna radna grupa za etiku i pol;**
- 2) **WBC unakrsna radna grupa za naučno obrazovanje i javni angažman;**
- 3) **WBC unakrsna radna grupa za otvoreni pristup i otvorenu nauku.**

Na tim sastancima su definisane pozicije i podijeljena zaduženja i odgovornosti projektnim partnerima unutar radnih grupa.

Trenutno su **u toku sastanci i radionice za budući trogodišnji scenario koji će se implementirati na teritoriji svih zemalja projektnog područja**. Crna Gora je razvila tri verzije svog mogućeg scenarija, pri čemu je naglašena studija slučaja Solana Ulcinj.

4.1.2. Policy Answers

Projekat POLICY ANSWERS (HORIZON Europe) R&I POLICY making, implementation AND Support in the WEsteRn BalkanS, ima za cilj podršku integraciji Zapadnog Balkana u Evropski istraživački prostor (ERA). Takođe ima za cilj povećanje saradnje između Evropske unije i zemalja Zapadnog Balkana u oblastima inovacija, istraživanja, obrazovanja, kulture, omladine i sporta. Policy Answers zvanično je počeo 14. i 15. aprila 2022. u Beču, okupljajući predstavnike svih svojih 14 partnerskih organizacija. Projekat će trajati do 2025. godine.

NTP CG je u okviru projekta POLICY ANSWERS radio na implementaciji brojnih projektnih aktivnosti, od kojih je najznačajnija bila iz dijela Capacity building and implementation in

Montenegro. U okviru ovih aktivnosti realizovane su obuke, koje su bile namijenjene ključnim stejkholderima inovacionog ekosistema u Crnoj Gori i to: Obuka za pripremu aplikacija za projekte Horizon Europe, realizovana u dva ciklusa (trajanje obuke je 4 dana) i Obuka za implementaciju projekta Horizon Europe, realizovana takođe u dva ciklusa (trajanje obuke je 4 dana).

Obuka "Priprema aplikacija za projekte Horizon Europe u Crnoj Gori" predstavljala je ključan korak ka unapređenju kapaciteta crnogorskih istraživačkih institucija za učešće u programu Horizon Europe. Kroz seriju radionica i sesija, učesnici su imali priliku da detaljno upoznaju proces apliciranja za projekte EU, sa posebnim naglaskom na prevazilaženje administrativnih izazova koji se javljaju tokom tog procesa. Praktični dio obuke pružio je konkretna uputstva i smjernice za razvoj svakog segmenta aplikacije i budžeta, čime su učesnici stekli osnovu za uspješno kreiranje aplikacija sa većim izgledima za odobrenje. Obuka je bila usmjerena na istraživače sa javnih i privatnih univerziteta, istraživačke institute i NVO-e koji su zainteresovani za učešće u programu Horizon Europe. Kroz intenzivan dvonedeljni program, 15 učesnika je imalo priliku da stekne ne samo teorijsko znanje o procesu apliciranja, već i praktične vještine i alate koji su neophodni za uspješno pripremanje aplikacija.

Održavanje ove obuke predstavlja važan korak u jačanju saradnje između crnogorskih istraživačkih institucija i evropskih partnera, otvarajući nove mogućnosti za zajedničke projekte i razmjenu znanja i iskustava. Osim toga, obuka je omogućila učesnicima da se međusobno umreže, što će dodatno podstaći saradnju i razvoj naučnih projekata u Crnoj Gori.

Ova obuka je rezultat saradnje između različitih relevantnih aktera u oblasti istraživanja i inovacija u Crnoj Gori, uključujući državne univerzitete, privatne univerzitete, istraživačke institute, Ministarstvo nauke i tehnološkog razvoja, nacionalne kontakt tačke, organizacije za podršku preduzetništvu i NVO-e. Očekuje se da će rezultati ove obuke imati dugoročne pozitivne efekte na naučnu zajednicu Crne Gore i doprinijeti njenom integriranju u evropski istraživački prostor.

"Obuka za Implementaciju Projekata Horizon Evropa" održana je kao dio inicijative za unapređenje kapaciteta istraživača i organizacija u Crnoj Gori za uspješno učešće u Horizon Evropa projektima. Kroz niz radionica i sesija, učesnici su stekli dubinsko razumijevanje svake faze projektnog ciklusa, počevši od potpisa ugovora pa sve do završetka projekta i aktivnosti nakon formalnog završetka.

Tokom obuke, pažnja je bila posvećena različitim aspektima, uključujući formalne zahtjeve pri potpisivanju ugovora, izvještavanje o rezultatima projekta, korišćenje softverskih alata za upravljanje projektima, organizovanje sastanaka za praćenje napretka projekta, finansijsko

izvještavanje, vođenje projektnih revizija, kao i prevazilaženje administrativnih izazova sa kojima se učesnici mogu susresti tokom trajanja projekta.

Obuka je bila namijenjena istraživačima iz javnih i privatnih univerziteta, istraživačkim institutima i nevladinim organizacijama u Crnoj Gori, posebno onima koji su zainteresovani za učešće u projektima Horizon Evropa. Učesnici su bili odabrani na osnovu motivacionog pisma koje je demonstriralo njihovu posvećenost dvonedjeljnoj obuci.

Pored sticanja znanja i vještina, učesnici su imali priliku da uspostave kontakte sa potencijalnim partnerima unutar Crne Gore, što je doprinijelo jačanju mreže saradnje u zemlji. Ključni zainteresovani subjekti za ovu aktivnost uključivali su državne i privatne univerzitete, istraživačke organizacije, Ministarstvo nauke i tehnološkog razvoja, nacionalne kontaktne tačke, organizacije koje pružaju podršku preduzetništvu, kao i nevladine organizacije.

Implementacija obuke obuhvatala je pripremu javnog poziva za učesnike, razvoj detaljnog plana obuke, selekciju učesnika, obezbjeđivanje neophodne logističke podrške, organizaciju događaja i evaluaciju kako bi se osigurala efikasnost i relevantnost sesija obuke.

Broj polaznika na svim navedenim obukama bio je 65.

4.1.3. Projekat Interreg MED Programme – PANORAMED

B-Blue je imao za cilj da identifikuje, angažuje i okupi Med Blue Biotechnology (BBt) inovacionu zajednicu Mediterana kako bi ojačao odnose među svojim organizacijama u multilateralnom okviru za koordinaciju koji se bavi i teritorijalnom dimenzijom i makroregionalnom perspektivom.

B-Blue projekat se bavi ovim uskim grlima i izazovima eksploatacije morskih bio-resursa. Projekat je uspješno završen 30.09.2022. godine, dok je 2023. godine **uspješno završena Eksterna revizija projekta od strane EU**, što je doprinijelo pozicioniranju NTP-a (iako mlade organizacije) kao kredibilnog partnera na EU finansiranim transnacionalnim projektima.

4.2. DODIJELJENI PROJEKTI I APLIKACIJE

Kroz program Interreg Danube, NTP CG je kao član konzorcijuma od strane EU dobio odobrenje za realizaciju 2 nova projekta, čiji je početak započeo 01.01.2024. godine:

1. **Circular Innovation Hub** - Cilj projekta je unapređenje inovacija u manje razvijenim regionima, fokusirajući se na sektore plastike, metala i građevine. Kroz transnacionalni akcelerator program, koristiće se model cirkularnog korisničkog iskustva za podsticanje usvajanja Industrije 4.0. Ključni rezultati uključuju alate za praćenje cirkularne tranzicije, spremnost pametnih lanaca snabdijevanja i stvaranje cirkularne vrijednosti, podržane e-platfomom i modelom prenosa znanja. Cilj je unaprijeđenje održivosti i transferabilnosti inovacija. **Ukupan budžet projekta je 2,351,006.74 € dok je budžet NTP CG 100,548.00€**
2. **STOREMORE** - Analiza i promocija rješenja za skladištenje energije, razvoj alata za ublažavanje nepredvidivosti obnovljivih izvora energije, doprinos ubrzanom prelasku na obnovljivu energiju i ravnotežu električnih mreža. Strateški smjer projekta je ubrzati tranziciju prema ekonomiji zasnovanoj na obnovljivoj energiji u regionu Dunava, unapređujući kapacitete za skladištenje energije kako bi se ublažila nepredvidivost obnovljivih izvora energije (OIE) i podstaknulo ka ravnotežnijoj električnoj mreži. Ovo je hitna potreba jer povećanje udjela OIE u proizvodnji električne energije zahtijeva ravnotežniji izvor ovih energetskih izvora. Ta ravnoteža je moguća samo kroz raznovrsni portfelj opcija za skladištenje električne energije. **Ukupan budžet projekta je 2,218,540.00€ dok je budžet NTP CG 104,000.00€**

Pored već navedenih aktivnosti, Naučno-tehnološki park Crne Gore (NTP CG) je tokom 2023. godine intenzivno radio na apliciranju za različite EU finansirane pozive kako bi proširio svoje aktivnosti i ostvario još veći uticaj na inovativnu zajednicu u zemlji. Očekuju se rezultati ovih aplikacija tokom 2024. godine, što ukazuje na realnu mogućnost da NTP CG postane učesnik i drugih značajnih projekata finansiranih kroz različite programe Evropske unije. Posebno se ističe aplikacija na ADRION poziv, gdje je NTP CG podnio čak tri projektna prijedloga. Ovaj korak ukazuje na aktivno angažovanje NTP CG-a u regionalnoj saradnji i podršci inovacijama na širem području. Takođe, započeta je priprema aplikacija za HORIZON poziv koji je fokusiran na Excellence Hubs, što predstavlja značajan korak ka jačanju uloge NTP CG-a kao centra izvrsnosti u oblasti inovacija i tehnološkog razvoja. Ova inicijativa ima za cilj stvaranje dinamičnog okruženja koje će podsticati izvrsnost u istraživanjima i inovacijama, otvarajući nove mogućnosti za saradnju i razvoj inovativnih projekata u Crnoj Gori i šire.

5. PROGRAMSKI SEKTOR

Opšti cilj programskog sektora je sadržajno i logistički organizovan set aktivnosti prilagođen ciljnim grupama i temama kompatibilnim sa ostalim aktivnostima NTP CG.

- *Treninzi / Obuke*
- *Inkubator*
- *Akcelerator*
- *Mentoring*

Tokom 2023. godine programski sektor je imao niz različitih aktivnosti sa ciljem razvoja inovaciono preduzetničkog ekosistema, razvoja startup kompanija i inovativnih projekata te uspostavljanja saradnje sa relevantnim stejkholderima u zemlji i inostranstvu kako bi se unaprijedio sistem rada i kreirale kvalitetne osnove (poslovni procesi, dokumentacija itd) za period kada NTP CG bude raspolagao svojim objektom radi postizanja punog kapaciteta rada.

- **Treći po redu predakceleracijski program podrške razvoju startup kompanija, „BoostMeUp“ uspješno je započet i u velikoj mjeri realizovan tokom 2023. godine.** Projektni partneri pored NTP CG su Inovaciono preduzetnički centar "TEHNOPOLIS" d.o.o. Nikšić, kao nosilac projekta, Univerzitet Crne Gore, Naučno - tehnološki park Beograd, uz finansijsku podršku Crnogorskog Telekom a.d. Podgorica od 30,000.00 € (napominjemo da je NTP CG obezbijedio podršku UCG, NTP Beograd i Crnogorski Telekom a.d.). Program je bio usklađen sa strateškim i zakonodavnim okvirom za razvoj inovativne zajednice u Crnoj Gori, namijenjen pojedincima, mikro i malim preduzećima koja se bave inovativnim rješenjima, uslugama i tehnologijama u različitim oblastima.
- **Projekat UNDP - „Norveška za Vas“ kroz program "Support to the process of establishing the first Science and Technology Park in Montenegro"** sproveo je nekoliko važnih aktivnosti u cilju podrške razvoju Naučno - tehnološkog parka (NTP) u Crnoj Gori.
  - Prvo, izrađena je nova **Strategija razvoja NTP CG za narednih 5 godina**. Ovaj strateški dokument se oslanja na iskustva i znanja drugih naučno - tehnoloških parkova u regionu i EU kao i na tržišnim, administrativnim i tehnološkim osnovama inovaciono preduzetničkog ekosistema u Crnoj Gori. Ovaj plan ima za cilj realno sagledavanje mogućnosti i preporuka za rad NTP CG u pravcu sprovođenja različitih aktivnosti u cilju podsticanja ekonomije zasnovane na znanju i inovacijama.
  - Kroz isti program **pripremljen je tekst Javnog poziva (sa svom pratećom dokumentacijom) za stanare NTP CG** usmjerenog prema startup i razvojnim, inovativnim, kompanijama te komplementarnim organizacijama. Ovaj poziv je pažljivo oblikovan uz saradnju s konsultantom angažovanim od strane UNDP-a Crna Gora kako

bi se osigurao transfer znanja i iskustva te adekvatna podrška i stručno vođenje u ovom izuzetno važnom procesu.

Dodatno, **razvijena je radna verzija web platforme (softvera) koja će služiti za podnošenje prijave od strane onih koji žele postati članovi Naučno - tehnološkog parka Crne Gore.** Ova platforma je koncipirana kako bi pojednostavila administrativni proces prijema aplikacija i olakšala korisnicima i evaluatorima postupak aplikacija i prijema u članstvo NTP CG.

- **Projekat UNDP - „Norveška za Vas“** kroz program „Support to establishment of technology transfer office in Montenegro“ pružio je podršku u formiranju neophodnih pretpostavki za osnivanje nacionalne kancelarije za transfer tehnologija (TTO) unutar NTP CG, kroz pripremu razvojne dokumentacije koja je neophodna za ovaj proces. Ove aktivnosti je sprovodio konsultant UNDP Crna Gora uz direktnu saradnju i rad sa timom NTP CG te relevantnim stejkholderima, a u prvom redu Ministarstvom nauke i tehnološkog razvoja i UCG.
- **Tim NTP Crne Gore, uz podršku UNDP Crna Gora kroz isti projekat tokom 2023. godine, posjetio je Sloveniju i Italiju radi upoznavanja sa inovacionim infrastrukturama. Naime radi se o Akcelerator Katapult u Trbovlju, Tehnološki park u Ljubljani i AREA Science park iz Trsta.** Posjeta je omogućila stvaranje kontakata i razmjenu iskustava s ključnim akterima u istraživanju i razvoju tehnologije. Ova posjeta jača veze između zemalja u domenu preduzetništva i inovacija, pružajući NTP-u nove mogućnosti za međunarodnu saradnju i transfer znanja a samim tim i unaprijeđenje inovaciono preduzetničke scene u Crnoj Gori.
- **NTP CG je organizovao posjetu Rektora i Prorektorke UCG, Naučno - tehnološkom parku u Beogradu** kako bi se rukovodstvo UCG bolje upoznalo sa radom NTP kao koncepta ali i sa potencijalima koje ovakav vid inovacione infrastrukture pruža u saradnji sa Univerzitetima.
- Od 27. marta do 2. aprila 2023. godine, u Sofiji se održao "**Akceleratorski program za start-up u poljoprivredi između Kine i zemalja Centralne i Istočne Evrope**". Program je bio dio APACCCEEC pilot projekta, inicijative koja je rezultat saradnje NR Kine i zemalja centralne i istočne Evrope (Kina-CEE, poznata kao "16+1"). Ciljevi programa bili su privlačenje mladih u poljoprivredni sektor i podrška razvoju inovacija u poljoprivredi. Naučno - tehnološki park Crne Gore, nacionalni partner u projektu, doprinio je podrškom u organizaciji događaja i uključivanju aplikacija iz CG ali i kroz učešće Izvršnog direktora u ocjenjivanju finalista takmičenja, dok je Menadžer za programske aktivnosti, uzeo učešće kao član mentorskog tima, pružajući stručnu podršku timovima iz različitih zemalja u višednevnom programu.
- NTP CG je **podržao NVO "Korak sa naukom" u organizaciji događaja "Inženjerska škola nauke 2023" na sjeveru Crne Gore,** kroz finansijsku i promotivnu podršku ali i direktno učešće u edukativnim aktivnostima.

- Naučno - tehnološki park Crne Gore, Fond za inovacije i ICT Cortex realizovali su **prvi online hakaton za crnogorske srednjoškolce na temu "UČINIMO ŠKOLU BOLJOM"**, koji je održan 27. i 28. aprila. NTP CG je pružio donaciju od 1.000 eura za nagradni fond ovog takmičenja, a uz to uzeo je učešće i u mentorskom radu sa prijavljenim kandidatima.
- Ministarstvo zdravlja Crne Gore, u saradnji sa Inovaciono preduzetničkim centrom Tehnopolis, Fondom za inovacije Crne Gore, Naučno - tehnološkim parkom Crne Gore i ICT Cortexom, **organizovalo je online hakaton pod nazivom "Otkrijmo potencijale zdravstvenog turizma u Crnoj Gori"**. Ovaj hakaton predstavljao je priliku za razvoj inovativnih ideja s ciljem unaprijeđenja promocije Crne Gore kao destinacije atraktivne za razvoj zdravstvenog turizma. Na Hakatonu je učestvovalo 12 timova, a prema unaprijed utvrđenim kriterijumima, predseleksijski žiri je odabrao pet timova koji su se plasirali u finalnu fazu takmičenja. Nagradni fond od 10.000 eura, osiguran u saradnji sa UNDP-om, bio je dostupan timovima koji su bili u konkurenciji za nagradu.
- Takođe NTP CG je učestvovao u organizaciji manifestacije **"Otvoreni dani nauke i inovacija"** Ministarstva nauke i tehnološkog razvoja, koja je promovisala nauku, inovacije i međunarodno umrežavanje institucija kroz organizaciju 2. panel diskusije: "Cyber Security u službi unaprijeđenja biznisa, optimizacijom rizika do konkurentne prednosti" i „Značaj i uloga TTO (kancelarija za transfer tehnologija) u razvoju inovaciono - preduzetničkog ekosistema u Crnoj Gori“.
- **Projekat podrške inovacionoj infrastrukturi u Crnoj Gori, finansiran od strane Evropske investicione banke (EIB), je završio prvu fazu podrške Naučno - tehnološkom parku CG (NTP CG) i IPC Tehnopolisu**, kao i njihovim korisnicima. Ostvarena je razmjena iskustava i potencijalnih polja saradnje sa predstavnicima Tehnološkog parka TEHNOPOL iz Talina, a dogovoren je i nastavak realizacije projekta za narednu godinu, koja će se odvijati kroz saradnju sa stručnim konsultantom koji će biti odabran.
- Tokom 2023. godine tim **NTP CG je razvio poseban koncept programa pod nazivom "SkillsUP" namijenjenog prvenstveno studentima Univerziteta Crne Gore**. Koncept programa sadrži sveobuhvatan plan i metodologiju realizacije, kao i očekivane rezultate koji se žele postići kroz realizaciju studentskog kamp programa za podsticanje preduzetničkog razmišljanja; razvijanje kreativnih i inovativnih ideja za potencijalne startapove; lični razvoj i samopouzdanje; prilagođavanje timskom radu i otkrivanje liderskih sposobnosti.

6. MARKETING SEKTOR

U 2023. godini, Naučno - tehnološki park Crne Gore sproveo je niz promotivnih aktivnosti usmjerenih na jačanje svoje prisutnosti na tržištu i podršku inovacijama. Ove aktivnosti obuhvataju redizajn veb sajta, intenzivnu komunikaciju putem društvenih mreža, učešće na domaćim i međunarodnim konferencijama i promociju NTP-a kod brojnih partnera, kao i uspješno organizovanje raznih događaja. Fokus ovih napora bio je na prezentaciji aktivnosti, usluga i ciljeva NTP-a zainteresovanim institucijama, organizacijama, kompanijama, studentima, mladima s preduzetničkim idejama, investitorima i drugim relevantnim subjektima. NTP je takođe bio predstavljen na INVENTO Summit-u u Zagrebu, koji je pružio priliku za povezivanje s relevantnim partnerima iz regionima i EU.

Osnovni kanali komunikacije koji su korišćeni u izvještajnom periodu bili su veb sajt, Facebook, Instagram i LinkedIn nalozi, na kojima su redovno dijeljene sve relevantne informacije, pozivi, aktuelnosti, vesti, događaji i druge korisne informacije za ciljnu grupu i zainteresovane pojedince.

- **Veb sajt:** Na NTP CG veb sajtu je objavljeno preko 40 tekstova tokom izvještajnog perioda, pružajući korisnicima širok spektar informacija o aktivnostima, događajima i novostima u vezi sa NTP CG.
- **Facebook:** NTP CG Facebook stranica trenutno ima preko 1.300 pratilaca, dok je više od 2.000 osoba dalo "lajk" stranici. Tokom izvještajnog perioda, objavljeno je preko 130 relevantnih postova koji su doprinijeli interakciji i angažovanju publike.
- **Instagram:** NTP CG Instagram nalog trenutno ima preko 1.120 pratilaca, a tokom 2023. godine objavljeno je preko 130 postova koji su sadržali relevantne informacije i vizualno privlačan sadržaj.
- **LinkedIn:** NTP CG LinkedIn nalog trenutno prati preko 400 korisnika. Bitno je napomenuti da je LinkedIn nalog aktiviran tokom 2023. godine i da je postao značajan kanal za komunikaciju i umrežavanje sa profesionalnom publikom.

Zahvaljujući aktivnostima na društvenim mrežama ostvaren je značajan doseg posjeta NTP CG profilima. Tokom 2023. godine, svega tri objave su bile sponzorisanе, ali je ipak zabilježen rast interakcija na postovima od +153% u poređenju sa prethodnom godinom, što ukazuje na uspješno angažovanje i rast prisustva NTP CG kanala komunikacije.

6.1. REALIZOVANE MARKETING AKTIVNOSTI U 2023. GODINI

- Redizajn veb sajta

Veb-sajt NTP CG www.ntpark.me osim informisanja, ima za cilj i povezivanje ciljnih grupa iz Crne Gore, kao i regiona. Na sajtu su redovno objavljivane vijesti o aktivnostima u kojima je NTP učestvovao, kao nosilac ili partner. Važno je napomenuti da je tokom 2023. veb sajt u potpunosti redizajniran kako bi odslikavao nove dizajnerske trendove i pružio sve neophodne funkcionalnosti svojim korisnicima.

- Komunikacija putem društvenih mreža

Kroz objave na društvenim mrežama fokus je bio na informisanju ciljne javnosti, edukaciji, razvoju inovativne zajednice, zatim podizanju svijesti o potrebi razvoja inovativne privrede, inovacija, startupova i generalno ekonomije bazirane na znanju.

Tokom 2023. godine značajan je broj objava, kao i „reach“ - koji je ostvaren.

- Učešće na međunarodnim konferencijama i promocija NTP-a kod značajnih partnera

- Direktor Naučno-tehnološkog parka Crne Gore Velibor Bošković govorio je na panelu “Inovacioni ekosistemi na Zapadnom Balkanu” o ulozi rizičnog kapitala, anđeoskim investitorima i crowdfunding-u u podršci inovacijama.

Šesti digitalni samit Zapadnog Balkana održan je u Sarajevu, na kojem se između ostalog govorilo o Zapadnom Balkanu kao regionu sa ogromnim potencijalom za inovacije, počevši od mlade obrazovne populacije, snažnog preduzetničkog duha, do rastuće zajednice startapa i firmi za rizični kapital ali i o izazovima koji uključuju ograničeni pristup finansijama i podršci za inovacije, nedostatak stručnih radnika, kao i razvoj kulture usmjerene ka inovacijama.

- Direktor Naučno-tehnološkog parka Crne Gore Velibor Bošković prisustvovao je na međunarodnom INVENTO Summit-u pod nazivom The Power of Giving Back koji se održao u Zagrebu.

INVENTO Summit je okupio 15 stručnjaka iz Chicaga i 200+ profesionalaca iz Hrvatske, Slovenije, S. Makedonije, Crne Gore te Bosne i Hercegovine u području deep-techa, urbane mobilnosti, razvoja poslovanja i ulaganja, a ovo je bila odlična prilika da se Naučno-tehnološki park Crne Gore predstavi i da se povežemo sa relevantnim partnerima.

- Aktivnosti u sklopu festivala "Dani nauke i inovacija 2023", a pod pokroviteljstvom Ministarstva nauke i tehnološkog razvoja Crne Gore

- **Naučno-tehnološki park Crne Gore organizovao je panel diskusiju „Značaj i uloga TTO (kancelarija za transfer tehnologija) u razvoju inovaciono-preduzetničkog ekosistema u Crnoj Gori“ u okviru manifestacije "Dani nauke i inovacija 2023", a pod pokroviteljstvom Ministarstva nauke i tehnološkog razvoja CG.**

TTO predstavljaju ključnu komponentu inovacionih ekosistema širom svijeta, a njihova uloga u podršci transferu tehnologije iz istraživačkih institucija u komercijalne proizvode i usluge je od suštinskog značaja za razvoj inovativnog preduzetništva.

Cilj naše panel diskusije bio je raspraviti kako TTO-ovi mogu doprinijeti jačanju inovacija i preduzetništva u Crnoj Gori.

- **Naučno-tehnološki park Crne Gore u saradnji sa Univerzitetom Crne Gore, Sky Express-om, a uz podršku Western Balkans Cyber Capacity Centre-a i ICT Cortex-a, organizovao je konferenciju "Cyber security u službi unapređenja biznisa: Optimizacijom rizika do konkurentske prednosti".**

Konferencija je imala za cilj da otkloni zablude da samo velike kompanije i institucije moraju voditi računa o sajber odbrani, kao i da ukaže na mogućnost sticanja konkurentske prednosti ulaganjem u ovu oblast.

- Meet up događaj o vještačkoj inteligenciji

Uspješno smo realizovali meet up događaj pod nazivom "Vještačka inteligencija i razvoj startapova: Počelo je novo doba", u saradnji sa Montenegrin AI Association MAIA - crnogorskim udruženjem za vještačku inteligenciju.

Događaj je okupio stručnjake iz različitih sektora, uključujući predstavnike Univerziteta CG, Naučno - tehnološkog parka, startup svijeta, kao i poslovne zajednice. Razlog za organizaciju ovih tipova događaja leži i u njihovoj glavnoj karakteristici, a to je neformalni pristup kojim se učesnici lakše motivišu na unaprijeđenje odnosa i razmjenu znanja i iskustava.

Ovakvi događaju jačaju poziciju NTP-a, u susret završetku radova na adaptaciji objekta, kako bi se adekvatno pripremio za prijem stanara i drugih korisnika usluga.

- Presentacija rada NTP-a
- Mediji

Tokom 2023. godine prisustvo u medijima bio je snažan alat za oblikovanje percepcije brenda u očima ciljnih javnosti. Kroz konzistentno i autentično komuniciranje putem članaka i intervjuja, gradili smo temelje dugoročnog odnosa s ciljanom publikom.

Ovo su neki od naših prisustva putem medijskih kanala:

- https://radiokotor.info/clanak/drustvo/bo%C5%Aokovi%C4%86:-cilj-nt-parka-povezivanjeprivrede-i-nauke-kroz-sistem-inovacija/o?fbclid=IwAR2s9AaGYIYeYRlw6wtqNa1F_zCl4ahFgeEp7A6PTEU4cjiFpusKzboVyg
- <https://www.nezavisne.com/ekonomija/analize/Naucno-tehnoloski-park-Crna-Gora-podsticanjeinovativnih-poduhvata-i-start-up-ekosistema/783707?fbclid=IwAR2hc9aMgdnVyRRmjwPa1o6jhbSDvKSceh94hBJcM8ZNmWqnrHdJoGkc7U>
- <https://youtu.be/cIFvtRFIWk?si=gLkmFVuvQCTiC7Nq>
- <https://youtu.be/9Q3E1NHZXuU?si=ljXSREjrFN2Kz56l>
- https://youtu.be/C3_gLWb3gdE?si=l_mZDefr4q-IYR7j

- IT portal

Kao izuzetno važna aktivnost u marketing sektoru jeste pokretanje inicijative i osmišljavanje zajedničkog projekta kreiranja prvog crnogorskog IT portala. Nosioци ovog projekta su NTP CG i ICT Cortex u saradnji sa Crnogorskim Telekomom ili nekim drugim velikim komunikacionim operaterom.

Naime, ovaj portal imaće zadatak da plasira provjerene informacije iz svijeta tehnologije i pravovremeno izvještava o trendovima u navedenoj oblasti. Savjeti stručnjaka, biznismena i drugih djelatnika u oblasti tehnologije za one koji žele da se ostvare u ovoj oblasti ili još razmišljaju da li da uplivaju u te vode bili bi važan alat za razvoj ove djelatnosti u CG. Navedeni portal bi bio mjesto gdje početnici, ali i iskusni preduzetnici mogu da komuniciraju, da se povezuju, da uspostave saradnu i pokrenu zajedničke inicijative.

Projekat je u fazi finalizacije i njegova realizacija se očekuje tokom 2024. godine

7. SARADNJA I UMREŽAVANJE

Prateći svoju misiju i viziju, Naučno-tehnološki park Crne Gore (NTP CG) je tokom 2023. godine uspostavio formalne partnerske odnose sa različitim subjektima u sistemu koji dijele slične ciljeve i vizije, s fokusom na stvaranje kvalitetnog inovaciono-preduzetničkog ekosistema u Crnoj Gori. Ovaj niz aktivnosti imao je za cilj predstavljanje planova, usluga i ciljeva koje NTP planira ostvariti svojim djelovanjem, kako zainteresovanim institucijama, organizacijama i kompanijama, tako i svim relevantnim subjektima koji su dio ovog ekosistema, poput studenata, mladih preduzetnika, investitora i osoba sa inovativnim idejama.

- Učestvujući na četvrtom **#Climathon događaju**, Menadžer za programske aktivnosti u NTP CG, Radivoje Drobnjak, predstavio je rad NTP-a i istakao uticaj inovacionog ekosistema na razvoj preduzetničkih kompanija.
- U okviru **Coca Cola podrške mladima & EYCA karavan**, Menadžer za programske aktivnosti Radivoje Drobnjak, pored predstavljanja rada NTP-a, održao je predavanje o važnosti organizacije vremena u svim segmentima života, sa posebnim naglaskom na preduzetnički uspjeh.
- Učestvujući u panel diskusiji **"Perspektive istraživačko-inovacionog sistema"** koju je organizovala NVO Prona, Menadžer za programske aktivnosti Radivoje Drobnjak diskutovao je o dosadašnjim aktivnostima unutar NTP-a i o mogućnostima za unapređenje inovaciono-preduzetničkog ekosistema.
- Izvršni direktor NTP CG, Velibor Bošković, bio je jedan od **govornika na Youth Speak Forum-u koji je organizovala studentska inicijativa AIESEC**. Njegova svrha učešća bila je predstaviti Naučno-tehnološki park Crne Gore i pružiti uvid u usluge i podršku koje NTP nudi.
- Projektni menadžer Aleksandar Janičić održao je predavanje na okupljanju lokalnog komiteta **AIESEC-a**, gdje je mladima predstavio projektnu aktivnost NTP-a uz kvalitetne primjere uspješno sprovedenih projekata.
- Tokom **službene posjete Naučno-tehnološkom parku u Beogradu**, organizovana je aktivnost s ciljem prikupljanja korisnih informacija iz stvarnog okruženja, koja je obuhvatila detaljan obilazak objekta, sa posebnim fokusom na identifikaciju problema, prednosti, mana i najboljih praksi u njegovom funkcionisanju. Analizirani su različiti aspekti poput obezbjeđenja, higijene, organizacije događaja, broja zaposlenih i drugih relevantnih informacija. Prikupljene informacije su bile relevantne, detaljne i korisne za daljnje planiranje i unapređenje rada. Identifikovani su ključni problemi i prednosti u funkcionisanju NTP, što je pružilo dublji uvid u izazove i mogućnosti. Takođe, obavljena je detaljna analiza mana i identifikacija najboljih praksi, omogućavajući timu da usvoji relevantne strategije i taktike za daljnje unapređenje poslovanja.
- Uspješnu poslovnu godinu NTP je završio jednom **vrijednom donacijom Crnogorskom astronomskom društvu "Podgorica"**, koji je član Crnogorskog saveza za tehničku kulturu Politehnika. Naime, radi se o nabavci naučno - istraživačke opreme iz oblasti astronomije (teleskopa) sa tehnologijom za automatsko praćenje nebeskih tijela. Na ovaj način, NTP dodatno podstiče istraživanja i obrazovanje u jednom od najperspektivnijih tehnoloških sektora na svijetu - svemirskoj industriji.

8. MENADŽMENT I OSOBLJE NAUČNO-TEHNOLOŠKOG PARKA CRNE GORE

Menadžment NTP-a je u prethodnom periodu pažljivo upravljao resursima i postigao zavidne rezultate uz raspoloživa sredstva i ljudske kapacitete. Nije bilo značajnog zapošljavanja niti neracionalnog trošenja sredstava. Izvještaj o radu za 2022. godinu kao i plan rada za 2023. godinu usvojio je prethodni OD jednoglasno, a Vlada Crne Gore nakon toga tokom mjeseca aprila 2023. godine.

Do sada realizovane aktivnosti su u skladu sa programskim ciljevima i predstavljaju objektivnu sliku trenutnih mogućnosti i ograničenja koje NTP kao organizacija ima. Ukoliko se žele postići još bolji rezultati potrebno je ojačati tim, uložiti značajnija sredstva i završiti objekat NTP CG.

Trenutno osoblje Naučno-tehnološkog parka Crne Gore sastoji se od 7 radno angažovanih lica, sljedeće strukture:

- I. **Izvršni direktor** - Ugovor o radu sa prethodnim izvršnim direktorom bio je zaključen 26.12.2019. godine i važio je do 25.12.2023. godine, i bio je potpisan od strane Odbora direktora nakon sprovedenog javnog konkursa. Kako je istekao mandat izvršnom direktoru 25.12.2023.godine, raspisan je javni konkurs za novog izvršnog direktora društva, a koji će biti imenovan od strane Odbora direktora NTP CG nakon pribavljene saglasnosti od strane Vlade CG;*
- II. **Menadžer za programske aktivnosti** - Ugovor o djelu od 01.10.2019. do 31.12.2019.; Ugovor o djelu od 03.01.2020. do 31.03.2020.godine, Ugovor o djelu od 01.04.2020. do 31.06.2020.godine, Ugovor o djelu od 01.07.2020. do 26.11.2020.godine, Ugovor o radu na određeno od 27.11.2020. godine, nakon sprovedenog javnog konkursa; Ugovor o radu na neodređeno od 21.04.2021.godine nakon sprovedene interne zakonske procedure;*
- III. **Saradnik na razvojnim i donatorski finansiranim projektima** - Ugovor o djelu od 01.11.2022. do 28.02.2023. godine; Ugovor o radu na određeno od 06.03.2023. nakon sprovedenog javnog konkursa;*
- IV. **Menadžer za marketing i komunikacije** - Ugovor o djelu od 18.01.2021. do 18.04.2021. godine; Ugovor o djelu od 18.04.2021. do 18.10.2021.godine, Ugovor o djelu od 18.10.2021. do 18.10.2022. godine, Ugovor o djelu od 18.10.2022. do 31.12.2022.godine, Ugovor o djelu od 01.01.2023. do 28.02.2023.godine, Ugovor o radu na određeno od 06.03.2023. nakon sprovedenog javnog konkursa;*
- V. **Menadžer za administrativne i finansijske poslove** – Ugovor o djelu od 06.10.2022 do 05.03.2023, Ugovor o radu na određeno od 06.03.2023 do 05.03.2025 nakon sprovođenja javnog konkursa, sporazumni raskid 31.08.2023, Ugovor o djelu od 15.09.2023. do*

19.10.2023.godine, Ugovor o radu na određeno od 20.10.2023. nakon sprovedenog javnog konkursa;

- VI. Menadžer za pravne poslove** – Ugovor o obavljanju privremenih i povremenih poslova od 01.09.2023. do 30.09.2023.godine, Ugovor o obavljanju privremenih i povremenih poslova od 01.10.2023. do 19.10.2023.godine, Ugovor o radu na određeno vrijeme od 20.10.2023.godine nakon sprovedenog javnog konkursa;
- VII. Menadžer za infrastrukturu** – Ugovor o djelu od 01.10.2023. do 19.10.2023.godine, Ugovor o radu na određeno vrijeme od 20.10.2023.godine nakon sprovedenog javnog konkursa;
- VIII. Asistent u projektnom sektoru** - Ugovor o stručnom osposobljavanju; 15.01.2023. do 15.10.2023. godine; Ugovor o djelu od 17.10.2023. do 17.04.2024. godine

8.1. FINANSIJSKI ASPEKTI POSLOVANJA

Uloga koju finansijski sektor ima u NTP-u CG, usmjerena je na sljedeće aktivnosti:

- Finansijsko planiranje- definisanje ciljeva i strategija poslovanja, identifikacija izvora finansiranja i planiranje budžeta.
- Redovne aktivnosti na praćenju, analizi i planiranju finansija; komunikacija sa resornim Ministarstvom, komunikacija sa finansijskim institucijama, fakturisanje usluga, praćenje potraživanja i praćenje rokova u izmirenju obaveza, izvještavanje i planiranje itd.
- Upravljanje novcem-efikasno upravljanje novčanim tokovima, kako bi se osiguralo da preduzeće ima dovoljno likvidnih sredstava za svoje operacije i investicije
- Računovodstvo- praćenje finansijskih transakcija, priprema finansijskih izvještaja
- Poresko planiranje- optimizacija poreskih obaveza i ispunjavanje poreskih propisa kako bi se minimizirali poreski troškovi
- NTP CG je i obveznik Zakona o javnim nabavkama, te finansijski sektor zajedno sa menadžerkom za pravne poslove odnosno službenik za javne nabavke vodi računa o pažljivoj primjeni navedenog Zakona - procedurama nabavke, pravovremeno izvještavanju Upravi za javne nabavke.
- Još jedan od zadataka koji je finansijski sektor obavlja tiče se finansijskog praćenja i izvještavanja za potrebe međunarodnih i nacionalnih projekata.

Realizovane aktivnosti u 2023. godini uključivale su:

- aktivnosti usmjerene na pripremu i implementaciju projektnih aktivnosti;
- aktivnosti usmjerene na realizaciju ciljeva nacrtnih Planom rada za 2023. godinu.
- Implementacija novog računovodstvenog sistema

8.2. FINANSIJSKI IZVJEŠTAJ ZA 2023. GODINU

NTP CG je društvo osnovano 20. septembra 2019. godine.

Interni finansijski poslovi podrazumijevaju redovne aktivnosti na praćenju analizi i planiranju finansija, kao i komunikaciju sa resornim Ministarstvom.

Kada su u pitanju rashodi, ukupan iznos rashoda za 2023. godinu iznosio je €266,731.12.

Tabela br. 1 - Rashodi

R.Br.	RASHODI	Iznos
1	Ukupni troškovi zarada (ugovor o radu, ugovor o djelu, odbor direktora)	€ 164,400.12
2	Oprema (kancelarijska i ostala oprema)	€ 6,428.00
3	Troškovi materijala (kancelarijski, štampani, higijenski materijal itd.)	€ 2,611.00
4	Troškovi usluga (iznajmljivanje kancelarija, računovodstvene usluge, troškovi električne energije, vode, telefon internet, promo materijal, revizija tehničke dokumentacije za objekat itd.)	€ 13,924.19
5	Troškovi dnevnica u zemlji i inostranstvu (EU projekti i ostale aktivnosti)	€ 5,253.90
6	Troškovi drugih neproizvodnih usluga (izrada elaborata o tehničkoj zaštiti NTP-a, elaborata o tehničkom prijemu trafostanice, ostalih hotelskih usluga vezanih za EU projekte itd.)	€ 25,862.00
7	Troškovi amortizacije	€ 9,018.14
8	Organizacija obuka za EU projekte i troškovi ishrane, smještaja i prevoza na službenim putovanjima u zemlji i inostranstvu kroz EU projekte	€ 26,062.30
9	Troškovi sponzorstava, nagrada na takmičenjima tim bildinga i reprezentacija	€ 9,027.03
10	Vozilo O.S (troškovi lizinga za službeno vozilo)	€ 10,952.00

11	Troškovi osiguranja i održavanja osnovnih sredstava, troškovi bankarskih transakcija i ostali administrativni troškovi	€ 2,210.58
UKUPNO		€ 266,731.12

Od ukupnog iznosa rashoda za 2023. godinu, iznos planiranih rashoda po osnovu javnih nabavki je 114.550 eura, od čega je realizovano 100.841,41€.

Sljedeće stavke u tabeli br. 2 odnose se na stavke iz **Plana javnih nabavki br. 5823 za 2023.**

Tabela br. 2 – Rashodi po osnovu javnih nabavki

Br.	Vrsta predmeta	Opis	Vrijednost nabavke	Realizovano
1	Robe	Kancelarijski materijal	€1,000.00	€939.67
2	Roba	Rashodi za gorivo	€2,000.00	€1,773.49
3	Usluga	Zakup poslovnog prostora za potrebe NTPCG	€8,000.00	€7,990.00
4	Roba	Kancelarijska oprema	€8,000.00	€6,635.54
5	Roba	Štampani materijali	€1,800.00	€252.21
6	Roba	Toneri za štampače	€500.00	€0.00
7	Robe	Nabavka hrane i pića za potrebe kancelarije	€1,000.00	€554.29
8	Usluge	Računovodstvene usluge	€2,400.00	€1,800.00
9	Usluge	Reprezentacija (restoranske usluge)	€1,500.00	€1,406.93
10	Usluge	Usluge hotelskog smještaja	€8,000.00	€7,428.53
11	Usluge	Hotelske usluge vezane za sastanke i konferencije POLICY ANSWERS i WBC:RRI:NET	€8,000.00	€7,732.30
12	Usluge	Hotelske usluge za potrebe projekta POLICY ANSWERS i WBC:RRI:NET	€8,000.00	€7,509.79
13	Usluge	Ostale hotelske usluge	€6,000.00	€5,988.90
14	Usluge	Usluge avio prevoza	€3,800.00	€3,388.73
15	Usluge	Usluge oglašavanja i marketinga (mediji, društvene mreže, internet)	€2,900.00	€1,151.86
16	Robe	Usluge štampe promotivnog materijal	€3,500.00	€3,020.03
17	Usluge	Usluge dizajna promotivnog materijala	€1,000.00	€0.00
18	Usluge	Usluge izrade promotivnog videa	€2,000.00	€0.00
19	Usluge	Održavanje novog web-sajta	€1,000.00	€1,000.00

20	Usluge	Poštanske usluge	€250.00	€211.52
21	Robe	Pokloni i nagrade	€500.00	€0.00
22	Usluge	Usluge taxi prevoza	€500.00	€275.85
23	Usluge	Telefonske usluge	€1,500.00	€1,340.83
24	Usluge	Internet usluge	€300.00	€0.00
25	Usluge	Rashodi za vodu	€300.00	€300.00
26	Usluge	Rashodi za električnu energiju	€1,000.00	€797.80
27	Usluge	Softverski paket za upravljanje licencama	€1,000.00	€977.25
28	Usluge	Usluge hostinga www sajtova	€500.00	€318.74
29	Usluge	Održavanje IT opreme	€500.00	€119.00
30	Usluge	Usluge tehničke kontrole – revizija dokumentacije	€1,000.00	€700.00
31	Roba	Nabavka službenog automobila za potrebe tima NTP	€22,500.00	€22,327.56
32	Usluge	Usluge registracije i održavanja službenog vozila	€1,300.00	€1,180.24
33	Usluge	Usluge tehničkog pregleda i testiranja	€3,000.00	€2,500.00
34	Usluge	Usluge tehničkog planiranja- plan zaštite objekta NTPCG	€7,000.00	€6,446.00
35	Usluge	Ostali troškovi	€3,000.00	€4,774.35
UKUPNO			€ 114.550,00	€100,841.41

U nastavku slijedi pregled priliva i odliva po osnovu projekata koji su završeni u toku 2023. godine, ili su u toku realizacije. Riječ je o 3 projekta od kojih je jedan završen u junu (BoostMeUp), dok su ostala 2 u toku realizacije:

- **WBC-RRI.NET;**
- **POLICY ANSWERS ;**
- **BoostMeUp ;**

Tabela br. 3 – POLICY ANSWERS

R.Br.	POLICY ANSWERS 2023	IZNOS
1	Troškovi zarada za zaposlene i honorarane saradnike	€ 18,953.56
2	Obuka za pisanje Horizon projekata i konferencija u hotelu CUE	€ 17,074.15

3	II Obuka za implemetaciju Horizon projekata	€ 8,656.27
4	III Ponovljena obuka za pisanje Horizon projekata	€ 9,172.82
5	IV Ponovljena obuka za implemetaciju Horizon projekata,	€ 12,875.32
UKUPNO		€ 66,732.12

Ovaj obračun uključuje plate osoblja angažovanog na projektu za period od januara 2023. do decembra 2023. godine.

Obračun se odnosi na aktivnosti koje su realizovane u 2023. godini, a u kojima je bilo angažovano 5 osoba iz reda radno angažovanih lica u Naučno-tehnološkom parku Crne Gore, i dva honorarna saradnika. Navedeni period uključivao je i troškove koji se osim osoblja odnose na troškove transporta i smještaja, kao i izradu promo materijala.

Tabela br. 4 – WBC-RRI.NET

R.Br.	WBC-RRI.NET	IZNOS
1	Prihodi u 2023	€ 9,407.50
	Prihodi	€ 9,407.50
1	Troškovi zarada za zaposlene i honorarane saradnike	€ 20,657.00
2	Other goods and services - Banja Luka	€ 958.66
3	Other goods and services - Novi Sad	€ 1,114.00
4	Other goods and services - Ohrid	€ 880.29
5	Other goods and services - Tirana	€ 303.54
6	Other goods and services - Ulcinj	€ 2,906.57
7	Other goods and services - Beč	€ 1,570.10
	Rashodi u 2023	28,390.16

Ovaj obračun uključuje plate osoblja angažovanog na projektu za period od januara 2023. do decembra 2023. godine. Obračun se odnosi na aktivnosti koje su realizovane u 2023. godini, a u kojima je bilo angažovano 5 osoba iz reda radno angažovanih lica u Naučno – tehnološkom parku Crne Gore i dva honorarna saradnika

Tabela br. 5 – BoostMeUp 3

R.Br.	BoostMeUp	
1	Prihodi u 2023	€5,120.00
	Prihodi	€5,120.00
	Troškovi službenog putovanja	€60.00
2	Rashodi u 2023	€60.00

Realizacija projekta počela je u septembru 2023. godine dok će drugi dio projekta realizovan u 2024. godini.

Tabela br. 6 – Prihodi

R.Br.	PRIHODI	IZNOS
1	BUDŽET- MPNI	€300,000.00
2	WBC-RRi.NET	€9,407.50
3	B-BLUE	€5,956.55
4	TEHNOPOLIS- BoostMeUp	€5,120.00
	UKUPNO	€320,484.05

Ukupno ostvareni prihodi društva za 2023. godinu su 320,484.05 eura.

Tabela br. 7 – Finansijski rezultat na kraju 2023. godine

R.Br.	CASH FLOW U 2023	IZNOS
1	PRIHODI	€320,484.05
2	RASHODI	€266,731.12
	REZULTAT U 2023.godini	€53,752.93

Neophodno je pomenuti da su sve stavke finansijskog poslovanja kreirane na bazi „cash flow-a“, pa će samim tim način obračuna i kreiranja završnih računa (BS i BU)¹ u računovodstvu imati različit rezultat od finansijskog rezultata dobijenog po našoj metodi (cash in – cash out).²

Na osnovu prethodno sumiranog, dolazimo do zaključka da je finansijski rezultat Naučno tehnološkog parka Crne Gore za 2023. godinu pozitivan, i iznosi 53,752.93 eura.

¹ Računovodstvo projekte i prilive po osnovu projekata tretira odvojeno od prihoda, pa samim tim dolazi i do razlike završnih računa od finansijskog rezultata navedenog u Izveštaju;

² Naučno-tehnološki park Crne Gore još uvijek nema osposobljenu zgradu za svoje redovno poslovanje, i samim tim, ne postoje izvori prihoda kompanije dok se ista ne završi. Ovo znači da se redovno poslovanje kompanije u prethodnom, i u periodu do otvaranja zgrade zasniva na prilivima od projekata koji obezbeđuju redovan tok poslovanja. Ovi prilivi od strane računovodstva nijesu tretirani kao prihodi kompanije, pa dolazi do razlike u završnim računima.

9. ZAKLJUČAK

Ovaj Izvještaj je sastavljen sa ciljem informiranja odbora direktora o aktivnostima Naučno – tehnološkog parka Crne Gore (NTP CG) u prethodnom periodu. Obuhvata sve detaljne informacije, uključujući finansijski izvještaj koji će biti izrađen nakon završetka kalendarske godine.

Izvještaj pruža detaljan pregled svih aktivnosti koje su sprovedene u različitim sektorima poslovanja Naučno-tehnološkog parka Crne Gore tokom 2023. godine. Izvještaj pruža opis svih ključnih inicijativa, projekta i rezultata ostvarenih u raznim područjima djelovanja NTP CG, pružajući dublji uvid u napredak i dostignuća tokom navedenog perioda.

Prezentacija izvještaja o radu, zajedno s finansijskim izvještajem za 2023. godinu, biće prezentirana odboru direktora radi usvajanja, a nakon toga će biti dostavljena i Vladi Crne Gore u svrhu informiranja.

Izvršni direktor

Velibor Bošković

Podgorica, Mart 2024. godine